

*İcmal Məqalə*

**Mebel istehsalında çalışan fəhlələrin əmək gərginliyinin qiymətləndirilməsi məsələlərinə dair**

*Nəbiyeva M.Y.<sup>1</sup>*

<sup>1</sup> Azərbaycan Tibb Universiteti. Əmək gigiyenası, uşaq-yeniyyət mələr gigiyenası kafedrası.

**Nəşr tarixi:** avqust 2018

**\*Addresses for Correspondence :** Prof.Balakishi Hüseynov, 41, S.Vurgun street, Baku, AZ1022, Azerbaijan Medical University, Department of Human Anatomy, Email: [medun91@mail.ru](mailto:medun91@mail.ru)

**Açar sözlər :** mebel, fəhlə, əmək qabiliyyəti.

Mebel istehsalında texnoloji prosesləri ağacemali müəssisələrindən alınmış polifabrikatların işlənməsi əməliyyatları təşkil edir. Mebel hazırlanması çoxsaylı texnoloji əməliyyatlardan ibarətdir, bu zaman çoxlu peşə işçiləri intensiv fiziki yükü yerinə yetirir, fiziki və kimyəvi amillərin təsirinə məruz qalırlar, həmçinin sinir-emosional yüklənmə, gərginlik, məcburi işçi pozası və s. bunlarda öz növbəsində işçilərin sağlamlıq vəziyyətinə mənfi təsir göstərir. Bu amillərə həm də, daimi yerinə yetirilən statik-dinamik iş, səmərəsiz əl hərəkətlərinin çox olması, müxtəlif xoşagəlməz mikroiklim və istehsalat mühitinin digər amilləri də aiddir.

Hazırlıq işləri zamanı (materialların kəsilməsi, taxtaların ovulması, lifli taxta lövhələrinin açılması, tozların, ovuntuların kənar edilməsi və s.) işçilər intensiv səsküyün və ağaç tozlarının təsirinə məruz qalırlar. Ayrı-ayrı detalları kleylə yapışdırarkən işçi havası zonasına karbon oksidi, formaldehid və ammoniyak buxarları qarışır, belə hava inqalyasion yolla orqanizmə daxil olaraq tənəffüs orqanlarına qıcıqlandırıcı və sensibilizə edici təsir göstərilir.

Mebel istehsalında qoruyucu dekorativ örtük kimi əsas nitrosellioz və poliefir laklarından istifadə olunur ki, bunlarında tərkibinə müxtəlif məhlullar (aromatik karbohidrogenlər-ksilol, toluol, az miqdarda aseton, butil spirti və s.) daxildir, bunlar da dermatoz və digər dəri xəstəliklərini törədirlər.

Cilalama işlərini fəhlələr daima "ayaqüstü" yarım əyilmiş vəziyyətdə yerinə yetirirlər, bu zaman həm dinamik və həm də statik fiziki gərginlik tələb olunur.

Anket məlumatlarına görə ilin soyuq dövrlərində fəhlələrin 90%-i tez-tez qrip və kəskin respirator xəstəliklərinə tutulduqlarını bildirirlər. İlin isti dövrlərində onların 80%-i zəiflikdən, baş ağrısından, başgicəllənməsindən, ağızda quruluqdan və yanğı hissindən şikayət edirlər.

Nəticə: mebel istehsalında işləyən fəhlələr intensiv fiziki yükü yerinə yetirir, fiziki və kimyəvi amillərin təsirinə məruz qalırlar, sinir-emosional yüklənmə, gərginlik, məcburi işçi pozası işçilərin sağlamlıq vəziyyətinə neqativ təsir göstərir.

**Maliyyə mənbəyi :** yoxdur.

**Maraqların toqquşması :** yoxdur.

**Ədəbiyyat siyahısı**

1. WHO. Environment, Health and Sustainable Development. Geneva: WHO. 1997.
2. Safety in numbers: Pointers for global safety culture at work.
3. International Labour Organization. Geneva, 2003. Available from:URL: [http://www.ilo.org/public/english/region/eurpro/moscow/are/as/safety/docs/safety\\_in\\_numbers\\_en.pdf](http://www.ilo.org/public/english/region/eurpro/moscow/are/as/safety/docs/safety_in_numbers_en.pdf)

4. World Health Organization: Global burden of injuries. Geneva: World Health Organization. 1999:11-25.
5. WHO. Global strategy on occupational health for all: The way to health at work. Recommendation of the second meeting of the WHO Collaborating Centres in Occupational Health. 1994 October 11-14; Beijing, China. Available from: URL: [http://www.who.int/occupational\\_health/globstrategy/en/](http://www.who.int/occupational_health/globstrategy/en/)
6. Root N, Sebastian D. BLS develops measure of job risk by occupation. Mon Labor Rev 1981;104:26–30.
7. Bureau of Labour Statistics (BLS). Occupational Injuries and Illnesses, Counts, Rates, and Characteristics, 2006. Available from: URL: [www.bls.gov/iif/](http://www.bls.gov/iif/)
8. Won J, Ahn Y, Song J, Koh D, Roh J. Occupational injuries in Korea: a comparison of blue-collar and white-collar workers' rates and underreporting. J Occup Health 2007;49:53-60.
9. Australian Bureau of Statistics (ABS). Work and health. 2011. Available from: URL: <http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/Lookup/4102.0Main+Features20Jun+2011>
10. Australian Bureau of statistic. ANZSCO -- Australian and New Zealand Standard Classification of Occupations, Version 1.2. 2013. Available from: URL: <http://www.abs.gov.au/ANZSCO>
11. Awoyemi AO. An assessment of health facilities and environmental conditions in some Nigerian stone quarries. Savanna Medical Journal 2001;4:19-21.
12. Ugheoke AJ, Ebomoyi MI, Iyawe VI. Influence of smoking on respiratory symptoms and lung function indices in sawmill workers in Benin City, Nigeria. Niger J Physiol Sci 2006;21:49-54.
13. WHO. Draft global plan of action on workers' health. World Health Organization Document. 2007. p. 2-3.
14. Osagbemi GK, La-Kadri RT, Aderibigbe SA. Awareness of Occupational Hazards, Health Problems and Safety Measures among Sawmill Workers in North Central Nigeria. TAF Prev Med Bull 2010;9:325-8.
15. Omotosho M, Bamidele J, Salaudeen A, Saromi H, Omi A. Occupational hazard awareness and safety practices among cement factory workers at obajana, Kogi state, Nigeria. Elixir Bio Diver 2012;47:9013-8.
16. IFC. Environmental, health, and safety guidelines sawmilling and manufactured wood products. International Finance Corporation. 2007 April 30